משנה · ראשונים · ברטנורא · סדר קדשים

ברטנורא על משנה מעילה

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברטנורא על משנה מעילה

רבנו עובדיה מברטנורא [הרע"ב]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברטנורא-על-משנה-מעילה/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 5
משנה ד 5
פרק ב 6
משנה א 6
משנה ב 6
משנה ג 6
משנה ד 7
משנה ה 7
משנה ו 7
משנה ז 7
משנה ח 7
משנה ט 8
פרק ג 8
משנה א 8
משנה ב 8
משנה ג 9
משנה ד 9
משנה ה 10
משנה ו 10
משנה ז 11
משנה ח 11
פרק ד 12
משנה א 12
משנה ב 12
משנה ג 13
משנה ד 13
משנה ה 14
משנה ו 14
פרק ה 15
משנה א 15
משנה ב 16
משנה ג 16
משנה ד 16
משנה ה 17
פרק ו 17
משנה א 17
משנה ב 18
משנה ג 18
משנה ד 18
משנה ה 19
משנה ו 19

פרק א

משנה א

קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁשְּׁחָטָן בַּדְּרוֹם. אַף עַל פִּי שֶׁדִּינָן לְהִשָּׁחֵט בַּצָּפוֹן, לֹא תֵימָא כְּמַאן דְּחַנָּקִינְהוּ דָּמוּ וְהָווּ כְּקָדָשִׁים שֶׁמֵּתוּ שֶׁיָּצְאוּ יָדֵי מְעִילָה דְּבַר תּוֹרָה, קְמַשְׁמַע לָן דְּקָדָשִׁים שֶׁמֵּתוּ לֹא חָזוּ כְּלָל, אֲבָל דָּרוֹם נְהִי דְּאֵינוֹ רָאוּי לְקָדְשֵׁי קָדָשִׁים, אֲבָל רָאוּי הוּא לְקָדָשִׁים קַלִּים, הִלְכָךְ מוֹעֲלִין בָּהֶן, וּמִי שֶׁנֶּהֱנָה מֵהֶם שָׁוֶה פְּרוּטָה מֵבִיא קָרְבַּן מְעִילָה. וְלֹא בִלְבַד כִּי נִשְׁחֲטוּ בַּדָּרוֹם וְקִבֵּל דָּמָן בַּצָּפוֹן הוּא דְּמוֹעֲלִין בָּהֶן, מִשּׁוּם דְּעִקַּר עֲבוֹדָה בַּצָּפוֹן הַוְיָא [כַּדִּין], דְּמִקַּבָּלָה וְאֵילָךְ מִצְוַת כְּהֻנָּה, אֶלָּא אֲפִלּוּ שְׁחָטָן בַּצָּפוֹן וְקִבֵּל דָּמָן בַּדָּרוֹם, אַף עַל גַּב דְּעִקַּר עֲבוֹדָה הַוְיָא בַּדָּרוֹם שֶׁלֹּא כַדִּין, אֲפִלּוּ הָכִי מוֹעֲלִין בָּהֶן:

וְזָרַק דָּמָן בַּלַּיְלָה. אַף עַל גַּב דְּלַיְלָה לָאו זְמַן הַקְרָבָה, מוֹעֲלִין בָּהֶן:

בַּלַּיְלָה וְזָרַק דָּמָן בַּיּוֹם. הַאי כָּל שֶׁכֵּן הוּא דְּמוֹעֲלִין, דְּהָא זָרַק בַּיּוֹם דְּעִקַּר עֲבוֹדָה הוּא. אֶלָּא זוֹ וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר זוֹ קָתָנֵי:

אוֹ שֶׁשְּׁחָטָן. בַּצָּפוֹן, וְחֶשֶׁב עֲלֵיהֶן לְאָכְלָן חוּץ לִזְמַנָּן שֶׁהוּא פִּגּוּל שֶׁיֵּשׁ בּוֹ כָּרֵת, אוֹ חוּץ לִמְקוֹמָן שֶׁהוּא פְּסוּל שֶׁאֵין בּוֹ כָּרֵת, מוֹעֲלִים בָּהֶן:

כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כֹּל שֶׁהָיָה לָהּ שָׁעַת הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים. אַף עַל גַּב דְּשׁוּב נִפְסְלָה, וְאֵין רַשָּׁאִים לְאָכְלָן, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן:

שֶׁלָּנָה. לְאַחַר זְרִיקָה, אוֹ שֶׁנִּטְמְאָה אוֹ שֶׁיָּצְאָה חוּץ לָעֲזָרָה לְאַחַר זְרִיקָה. אַף עַל גַּב דְּאֵינָהּ רְאוּיָה לַכֹּהֲנִים, כֵּיוָן דְּהָיָה לָהּ שָׁעָה אַחַת הֶתֵּר קֹדֶם שֶׁלָּנָה, אֵין מוֹעֲלִים בָּהּ, דְּלָאו קָדְשֵׁי ה' קְרִינַן בָּהּ, דְּהָא חָזוּ לַכֹּהֲנִים:

וְשֶׁקִּבְּלוּ פְּסוּלִים וְזָרְקוּ אֶת דָּמָהּ. קִבְּלוּ פְּסוּלִים אֶת דָּמָהּ אַף עַל פִּי שֶׁזְּרָקוּהוּ כְּשֵׁרִים, אוֹ שֶׁזְּרָקוּהוּ פְּסוּלִים אַף עַל פִּי שֶׁקִּבְּלוּהוּ כְּשֵׁרִים. וְאִם לְאַחַר שֶׁקִּבְּלוּ פְּסוּלִים אֶת הַדָּם וּזְרָקוּהוּ, חָזְרוּ כְּשֵׁרִים וְקִבְּלוּ שְׁאָר דַּם הַנֶּפֶשׁ וּזְרָקוּהוּ, הֲרֵי זְרִיקַת הַכְּשֵׁרִים מוֹעֶלֶת וּמַתֶּרֶת הַבָּשָׂר לַכֹּהֲנִים וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם מְעִילָה. וְהֵנִי מִלֵּי שְׁאָר פְּסוּלִים חוּץ מִן הַטְּמֵא, אֲבָל טָמֵא שֶׁקִּבֵּל אֶת הַדָּם וּזְרָקוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁחָזְרוּ כְּשֵׁרִים וְקִבְּלוּ שְׁאָר דַּם הַנֶּפֶשׁ וּזְרָקוּהוּ, אֵין לַבָּשָׂר שְׁעַת הֶתֵּר, וּמוֹעֲלִים בּוֹ, שֶׁהַטְּמֵא הוֹאִיל וְרָאוּי לֶעָבוֹדַת צִבּוּר, שֶׁקָּרְבַּן צִבּוּר דּוֹחֶה אֶת הַטְּמֵאָה, כְּשֶׁזָּרַק הַדָּם נַעֲשָׂה שְׁאָר הַדָּם שְׁיָרִים, וְשׁוּב אֵין זְרִיקַת הַכְּשֵׁרִים מוֹעֶלֶת לְהַתִּיר הַבָּשָׂר. וְאֵין לְךָ בַּפְּסוּלִים מִי שֶׁעוֹשֶׂה הַדָּם שְׁיָרִים אֶלָּא הַטְּמֵא בִּלְבַד:

משנה ב

בְּשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁיָּצָא לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים. וְאַחַר כָּךְ נִכְנַס וְאַחַר כָּךְ זָרַק אֶת הַדָּם:

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר מוֹעֲלִים בּוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁזָּרַק אֶת הַדָּם. דִּסְבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דִּזְרִיקָה לֹא מַהֲנֵי לַיּוֹצֵא לַאֲפוֹקֵי מִידֵי מְעִילָה:

וְאֵין חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. הוֹאִיל וְיָצָא. דִּזְרִיקָה כְּשֵׁרָה קָא קָבָעָה לְפִגּוּל, וְלֹא פְּסוּלָה:

רַבִּי עֲקִיבָא סָבַר אֵין מוֹעֲלִים בּוֹ. דְּקָסָבַר דִּזְרִיקָה מְהַנְיָא לַיּוֹצֵא לְאַפּוֹקֵי מִמְּעִילָה:

אֲבָל חַיָּבִין כּוּ'. אֲבָל, לְשׁוֹן בְּרַם, כְּמוֹ בֶּאֱמֶת. וְכִי אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא דִּזְרִיקָה מַהֲנֵי לַיּוֹצֵא, כְּגוֹן שֶׁיָּצָא מִקְצָת הַבָּשָׂר וְלֹא כֻּלּוֹ, דְּמִגּוֹ דְּמַהֲנְיָא לְהַהוּא מִקְצָת שֶׁבִּפְנִים, מְהַנְיָא נַמִּי לְהַהוּא מִקְצָת שֶׁיָּצָא חוּץ. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָא:

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא וַהֲרֵי הַמַּפְרִישׁ חַטָּאתוֹ וְאָבְדָה. הַשְׁתָּא מַיְתֵי רְאָיָה לְמַאי דְּקָאָמַר דִּזְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא:

וַהֲרֵי שְׁתֵּיהֶן עוֹמְדוֹת. שְׁחוּטוֹת וְנִתְקַבֵּל דָּמָן בִּשְׁתֵּי כוֹסוֹת וְזָרַק דָּמָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן:

לֹא כְשֵׁם שֶׁדָּמָהּ. שֶׁל אוֹתָהּ:

פּוֹטֵר אֶת בְּשָׂרָהּ. מִן הַמְּעִילָה:

כָּךְ הוּא פּוֹטֵר אֶת בְּשַׂר חֲבֶרְתָּהּ. שֶׁלֹּא נִזְרַק דָּמָהּ, מִן הַמְּעִילָה, הוֹאִיל וְהָיָה יָכוֹל לִזְרֹק דָּמָהּ שֶׁל אֵיזוֹ שֶׁיִּרְצֶה:

וְאִם פּוֹטֵר דָּמָהּ אֶת בְּשַׂר חֲבֶרְתָּהּ מִן הַמְּעִילָה. אַף עַל גַּב דִּפְסוּלָה הִיא, דְּמוֹתַר חַטָּאת הִיא, אֵינוֹ דִין שֶׁיִּפְטֹר בְּשָׂרָהּ שֶׁל עַצְמָהּ, אַף עַל פִּי שֶׁנִּפְסְלָה בְּיוֹצֵא. וְלֹא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא כְּשֵׁם שֶׁדָּמָהּ פּוֹטֵר אֶת בְּשָׂרָהּ כָּךְ הוּא פּוֹטֵר אֶת בְּשַׂר חֲבֶרְתָּהּ, אֶלָּא כְּשֶׁשָּׁחַט שְׁתֵּי הַחַטָּאוֹת כְּאַחַת, לְפִי שֶׁאִם רָצָה מִזֶּה זוֹרֵק רָצָה מִזֶּה זוֹרֵק, אֲבָל בָּזֶה אַחַר זֶה לֹא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא שֶׁיִּהְיֶה דָּמָהּ פּוֹטֵר בְּשַׂר חֲבֶרְתָּהּ:

משנה ג

אֲמוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים. אֵין מוֹעֲלִים בַּאֲמוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים אֶלָּא לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים, כִּדְאָמְרִינַן בְּשׁלְהֵי פִּרְקִין. וְאִם יָצְאוּ לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמִים,

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן. דְּכִי הֵיכִי דְּאִית לֵיהּ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְּאֵין זְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא לְאַפּוֹקֵי בְּשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים מִמְּעִילָה, הָכִי נַמִּי אֵין מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא לְהָבִיא אֲמוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים לִידֵי מְעִילָה. וְכִי הֵיכִי דְּאִית לֵיהּ לְרַבִּי עֲקִיבָא דְּזְרִיקָה מוֹעֶלֶת לַיּוֹצֵא לְאַפּוֹקֵי בְּשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים מִידֵי מְעִילָה, מוֹעֶלֶת נַמִּי לַיּוֹצֵא לְהָבִיא אֲמוּרֵי קָדָשִׁים קַלִּים לִידֵי מְעִילָה:

משנה ד

מַעֲשֵׂה דָמִים. זוֹ זְרִיקַת הַדָּם:

וְאֵין מוֹעֲלִין בַּבָּשָׂר. לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים אֵין מוֹעֲלִין בַּבָּשָׂר, דִּכְבָר יֵשׁ בּוֹ שְׁעַת הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים. וְהַיְנוּ לְהָקֵל, דְּמִשּׁוּם זְרִיקַת דָּמִים אְתְיָא לֵיהּ קָלָא דְּאֵין מוֹעֲלִין בּוֹ:

וְעַל זֶה וְעַל זֶה. בֵּין עַל הָאֵמוּרִין בֵּין עַל הַבָּשָׂר לְאַחַר זְרִיקָה:

חַיָּבִין מִשּׁוּם פִּגּוּל. אִם פִּגֵּל בְּאַחַת מֵאַרְבַּע עֲבוֹדוֹת. דִּזְרִיקָה קַבַּעַת בְּפִגּוּל וְקָבְעָה נַמִּי לְנוֹתָר וְטָמֵא. וְהַיְנוּ לְהַחְמִיר:

וּבְקָדָשִׁים קַלִּים. לְאַחַר זְרִיקָה:

כֻּלּוֹ לְהַחְמִיר. דְּמוֹעֲלִין בָּאֵמוּרִים, דִּכְבָר חֲזוּ לְגָבוֹהַּ וְקָדָשִׁים נִינְהוּ וְלֹא מָמוֹן בְּעָלִים:

וְעַל זֶה וְעַל זֶה. בֵּין עַל הָאֵמוּרִים בֵּין עַל הַבָּשָׂר חַיָּבִין עָלָיו מִשּׁוּם פִּגּוּל נוֹתָר וְטָמֵא. וְהַיְנוּ כֻּלּוֹ לְהַחְמִיר:

פרק ב

משנה א

חַטַּאת הָעוֹף. הֶכְשֵׁרָהּ לִפְסֹל. כְּלוֹמַר מִשֶּׁנִּמְלְקָה נִתּוֹסְפָה בָּהּ קְדֻשָּׁה, שֶׁהִיא נִפְסֶלֶת אִם נָגַע בָּהּ טְבוּל יוֹם אוֹ מְחֻסַּר כִּפּוּרִים. וְדָוְקָא נִפְסֶלֶת בִּטְבוּל יוֹם, אֲבָל לֹא מִטַּמְּאָה לְטַמֵּא אֲחֵרִים, שֶׁכְּשֶׁם שֶׁטְּבוּל יוֹם פּוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה כָּךְ הוּא פּוֹסֵל אֶת הַקֹּדֶשׁ:

הֲזֵה דָמָהּ חַיָּבִין עָלֶיהָ מִשּׁוּם פִּגּוּל. דְּהַזָּאָה שֶׁל חַטַּאת הָעוֹף בְּמָקוֹם זְרִיקָה דִּבְהֵמָה קָאֵי, דְּהַזָּאָה קַבַּעַת פִּגּוּל כְּשֶׁחְשַׁב בּוֹ קֹדֶם לָכֵן כְּמוֹ זְרִיקַת דָּם בִּבְהֵמָה, וְשׁוּב יֶשׁ בּוֹ אִסּוּר נוֹתָר וְטָמֵא:

וְאֵין בָּהּ מְעִילָה. דְּכֵיוָן דְּהֶזֵּהּ דָמָהּ יֶשׁ [בָּהּ] הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים:

משנה ב

מְצֹאָה דָמָהּ. מְצוּי דְּעוֹלַת הָעוֹף קָאֵי בְּמָקוֹם זְרִיקַת הַבְּהֵמָה וְהַזָּאָה דְּחַטַּאת הָעוֹף. דִּבְעוֹלַת הָעוֹף כְּתִיב וְנִמְצָה דָמוֹ:

עַד שֶׁתֵּצֵא לְבֵית הַדָּשָׁן. דְּכֵיוָן דְּכֻלֵּהּ כְּלִיל וְלִית בָּהּ שְׁעַת הֶתֵּר לְבַסּוֹף, לְעוֹלָם מוֹעֲלִין בָּהּ עַד שֶׁתִּשְׁתָּרֵף כֻּלָּהּ וְתִנָּטֵל מֵעֲפָרָהּ תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, כִּדְכְתִיב (ויקרא ו) וְהֵרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ:

משנה ג

פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים. אֵין בָּהֶן לַכֹּהֲנִים הֶתֵּר כְּלָל:

הֲזֵה דָמָן כו'. הַזָּאַת דָּמָן קוֹבַעְתָּן לַפִּגּוּל לַעֲנֹשׁ כָּרֵת הָאוֹכֵל מֵהֶן אִם חָשַׁב עֲלֵיהֶם בִּשְׁעַת שְׁחִיטָה לְהַקְטִיר אֵמוּרֵיהֶן חוּץ לִזְמַנָּן, וְכֵיוָן דִּלְיתְ בְּהוּ הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים, מוֹעֲלִין בָּהֶן בְּבֵית הַדֶּשֶׁן חוּץ לַמַּחֲנֶה הֵיכָא דְּנִשְׂרְפוּ אִם נֶהֱנָה מֵהֶן:

עַד שֶׁיַּתַּךְ הַבָּשָׂר. כְּלוֹמַר שֶׁיִּהְיֶה נִשְׁרָף וְנַעֲשֶׂה פֶּחָמִים. אֲבָל לְאַחַר שֶׁנִּתַּךְ, שׁוּב אֵין בּוֹ מְעִילָה, שֶׁאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁנַּעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ וּמוֹעֲלִים בּוֹ:

משנה ד

וְאֵין מוֹעֲלִין בְּעוֹרָהּ. דִּלְכֹהֲנִים הִיא, כִּדְכְתִיב (שם ז) עוֹר הָעוֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה:

אֲבָל מוֹעֲלִין בַּבָּשָׂר. כָּל זְמַן שֶׁהוּא נִשְׁרָף עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. דְּכָלִיל הוּא:

עַד שֶׁתֵּצֵא לְבֵית הַדֶּשֶׁן. שֶׁמְּרִימִים כָּל הָאֵפֶר מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וּמַשְׁלִיכִים אוֹתוֹ לְבֵית הַדֶּשֶׁן. וְשׁוּב אֵין בָּהּ מְעִילָה, שֶׁכְּבָר נַעֲשֵׂית מִצְוָתָהּ:

משנה ה

אֵין מוֹעֲלִין בַּבָּשָׂר. דְּהָא יֶשׁ בּוֹ הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים, דִּבְשַׂר חַטָּאת וְאָשָׁם וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר נָאֱכָל לַכֹּהֲנִים:

אֲבָל מוֹעֲלִין בָּאֵמוּרִים. שֶׁאֵין בָּהֶן הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים:

משנה ו

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. שֶׁמְּבִיאִין בַּעֲצֶרֶת:

קָרְמוּ פְּנֵי הַלֶּחֶם בַּתַּנּוּר. הַיְנוּ תְּחִלַּת תְּקוּנָן, וְהַהִיא קְרִימָה בַּתַּנּוּר חֲשִׁיבָא הֶכְשֵׁר לִפְסֹל בְּטִבּוּל יוֹם וּמְחֻסַּר כִּפּוּרִים כִּשְׁחִיטָה דְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים. וְהָכָא לֹא גָּרְסִינַן וּבְלִינָה, מִשּׁוּם דִּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם נֶאֱפוֹת מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, שֶׁאֵין אֲפִיָּתָן דּוֹחָה אֶת הַיּוֹם טוֹב, וְנֶאֱכָלוֹת לְמָחָר בְּיוֹם טוֹב. וְהֶכְשֵׁרוּ לִשְׁחֹט עֲלֵיהֶן אֶת הַזֶּבַח, דְּכֵיוָן דְּקָרְמוּ פָּנֶיהָ קְרוּיָה לֶחֶם:

וְאֵין בָּהֶן מְעִילָה. שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן שְׁעַת הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים וּכְבָר נַעֲשֵׂית מִצְוָתָן:

משנה ז

לֶחֶם הַפָּנִים. הָכָא נַמִּי לֹא גָּרְסִינַן בֵּיהּ לִפְסֹל בְּלִינָה, שֶׁהֲרֵי נֶאֱפָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְאֵינוֹ נֶאֱכָל עַד לַשַּׁבָּת הָאַחֶרֶת:

קָרְבוּ הַבְּזִיכִין. הַיְנוּ מַכְשִׁירָיו, שֶׁבְּשַׁבָּת בְּשָׁעַת סִלּוּק הַלֶּחֶם הָיוּ מַקְרִיבִין הַבְּזִיכִין שֶׁל לְבוֹנָה:

וְאֵין בּוֹ מְעִילָה. שֶׁהֶתֵּר לַכֹּהֲנִים וְנַעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ:

משנה ח

הַמְּנָחוֹת מוֹעֲלִין בָּהֶן מִשֶּׁהֻקְדְּשׁוּ. בִּקְדֻשַּׁת פֶּה:

וְאֵין מוֹעֲלִין בַּשְּׁיָרִים. שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן הֶתֵּר לַכֹּהֲנִים:

אֲבָל מוֹעֲלִין בַּקֹּמֶץ. עַד שֶׁיִּשְׁרֹף כֻּלּוֹ וְיֵצֵא לְבֵית הַדֶּשֶׁן כְּדִין אֲמוּרֵי חַטָּאת וְאָשָׁם. וּלְאַחַר כֵּן אֵין מוֹעֲלִין בּוֹ, דְּהָא נַעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ:

משנה ט

וּמִנְחַת נְסָכִים. מִנְחָה הַבָּאָה עִם הַזֶּבַח שֶׁאֵין בָּהּ שְׁיָרִים. וְכָל הֲנֵי כָלִיל נִינְהוּ:
מִשֶּׁהֶקְדִּשׁוּ. קֻדֶּשֶׁת פֶּה בְּעָלְמָא:
וּפִגּוּל אֵין בָּהֶן. לְפִי שֶׁאֵין לָהֶם מַתִּירִין, וְאֵין פִּגּוּל נוֹהֵג אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁקָּרְבוּ מַתִּירָיו כְּדִלְקַמָּן:
כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין. כְּגוֹן שְׁלָמִים וְחַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת, דְּדָמָן מַתִּיר אֲמוּרִים לַמִּזְבֵּחַ וְהַבָּשָׂר לַכֹּהֲנִים, אוֹ דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין לַמִּזְבֵּחַ בִּלְבַד, כְּגוֹן עוֹלַת הָעוֹף וּפָרִים הַנִּשְׂרָפִים, שֶׁדָּמָן מַתִּירָן לַמִּזְבֵּחַ בִּלְבַד, וּכְגוֹן שְׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּדָמָן שֶׁל כְּבָשִׂים הָווּ מַתִּירֵיהֶן, וְלֶחֶם הַפָּנִים דִּבְזִיכִים הָווּ מַתִּירֵיהֶן, וּכְגוֹן מְנָחוֹת דְּיֵשׁ לָהֶן הֶתֵּר בְּקֹמֶץ, כָּל הֲנֵי אֵין חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא עַד שֶׁיִּקְרְבוּ מַתִּירֵיהֶן. דְּהָכִי כְּתִיב גַּבֵּי פִּגּוּל, לֹא יֵרָצֶה, וְאָמְרִינַן כְּהַרְצָאַת כֹּשֶׁר כָּךְ הַרְצָאַת פָּסוּל. וְנוֹתָר וְטָמֵא יָלִיף מִפִּגּוּל בְּמַסֶּכֶת זְבָחִים בְּפֶרֶק כָּל הַזְּבָחִים:
וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ מַתִּירִין. כִּי הֲנֵי הַקֹּמֶץ וְהַלְּבוֹנָה דְּהֵן עַצְמָן מַתִּירִין הֵן וְאֵין מַתִּיר אוֹתָם שׁוּם דָּבָר אַחֵר:
חַיָּב עָלָיהּ מִשּׁוּם נוֹתָר וְטָמֵא. מִשּׁוּם טָמֵא מְרַבִּינַן לְהוּ, מִדִּכְתִיב (ויקרא כב) כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרַב מִכָּל זַרְעֲכֶם אֶל הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַה' וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה, בְּכָל הַקֳּדָשִׁים הַכָּתוּב מְדַבֵּר, לְחַיֵּב עָלֶיהָ מִשּׁוּם טָמֵא. וְנוֹתָר יָלִיף מִטָּמֵא:

פרק ג

משנה א

וְלַד חַטָּאת וְכוּ' יָמוּתוּ. דְּהָנֵי נִינְהוּ מֵחֲמֵשׁ חַטָּאוֹת דִּגְמִירֵי דְּמֵתוֹת. וְהָנָךְ תְּלַת לְעוֹלָם מֵתוֹת, בֵּין קֹדֶם כַּפָּרָה בֵּין לְאַחַר כַּפָּרָה, דִּלְעוֹלָם לֹא קָרְבֵי. וּמִשְׁנָה זוֹ שְׁנוּיָה בְּרֵישׁ פֶּרֶק ד' דִּתְמוּרָה וְשָׁם פֵּרַשְׁנוּהָ:

משנה ב

הַמַּפְרִישׁ מָעוֹת לִנְזִירוּתוֹ. וְלֹא פֵּרֵשׁ אֵלּוּ לְעוֹלָתִי וְאֵלּוּ לְחַטָּאתִי וְאֵלּוּ לִשְׁלָמַי:
לֹא נֶהֱנִים וְלֹא מוֹעֲלִים. בְּכָל אוֹתָן הַמָּעוֹת:
מִפְּנֵי שֶׁהַן רְאוּיִין לְהָבִיא כֶּלֶן שְׁלָמִים. כְּלוֹמַר דְּכָל מָעָה וּמָעָה מָצִינַן לְמֵימַר זוֹ לִשְׁלָמִים הִפְרִישׁ. וּשְׁלָמִים קָדְשֵׁי קָלִים נִינְהוּ וְאֵין בָּהֶן דִּין מְעִילָה, כִּדְתָנַן בְּשִׁלְהֵי פֶּרֶק קַמָּא, קָדְשֵׁי קָלִים לִפְנֵי זְרִיקַת דָּמָן אֵין מוֹעֲלִים. וְאַף עַל גַּב דְּאֵיכָּא נַמֵּי בַּהֲדֵיהוּ חַטָּאת וְעוֹלָה דִּבְנֵי מְעִילָה נִינְהוּ, כֵּיוָן דְּאֵיכָּא נַמֵּי דְּמֵי שְׁלָמִים שֶׁאֵינָן בְּנֵי מְעִילָה, אִי קָא מַיְתֵי עֲלַיְיהוּ קָרְבַּן מְעִילָה אִשְׁתַּכַּח דְּמַיְתֵי חֻלִּין בָּעֲזָרָה, הִלְכָךְ לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין:

מֵת. הַמַּפְרִישׁ הַמָּעוֹת. וְהָיוּ הַמָּעוֹת סְתוּמִים, שֶׁלֹּא פֵּרֵשׁ אֵלּוּ לְחַטָּאת וְאֵלּוּ לְעוֹלָה וְאֵלּוּ לִשְׁלָמִים, יִפְּלוּ כָּל הַמָּעוֹת לִנְדָבָה:

דְּמֵי חַטָּאת יֵלְכוּ לְיָם הַמֶּלַח. דְּחַטָּאת שֶׁמֵּתוּ בְּעָלֶיהָ הִיא:

דְּמֵי עוֹלָה יָבִיאוּ עוֹלָה. כְּדְאָמְרִינַן [קִנִּים סוֹף פֶּרֶק ב'] הָאִשָּׁה שֶׁמֵּתָה יָבִיאוּ יוֹרְשֶׁיהָ אֶת עוֹלָתָהּ, דְּדוֹרוֹן בְּעָלְמָא הוּא:

וְנֶאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד. כִּדְיָן שַׁלְמֵי נָזִיר:

וְאֵינָן טְעוּנִין לֶחֶם. דִּבְלֶחֶם כְּתִיב (במדבר ו) וְנָתַן עַל כַּפֵּי הַנָּזִיר, וְהָכָא לֵיתֵיהּ, דְּמִית:

משנה ג

הַדָּם בַּתְּחִלָּה אֵין מוֹעֲלִין בּוֹ. הַיְנוּ קוֹדֶם זְרִיקָתוֹ, דִּכְתִיב (ויקרא יז) וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר, לְכַפָּרָה נְתַתִּיו וְלֹא לְמְעִילָה:

יָצָא לְנַחַל קִדְרוֹן מוֹעֲלִין בּוֹ. הַיְנוּ בָּתַר זְרִיקָה, כְּדִתְנַן אֵלּוּ וְאֵלּוּ הַיְנוּ דָּמִים הַחִיצוֹנִים וְדָמִים הַפְּנִימִיִּים הַנִּשְׁפָּכִים עַל מִזְבַּח הָעוֹלָה, מִתְעָרְבִים בָּאַמָּה, סִילוֹן שֶׁבָּעֲזָרָה, וְיוֹצְאִים לְנַחַל קִדְרוֹן וְנִמְכָּרִים לַגַּנָּנִים לְזֶבֶל, וּמוֹעֲלִים בָּהֶן. וְהַהוּא מְעִילָה, מִדְּרַבָּנָן הִיא וְלֹא מִדְּאוֹרַיְתָא, דְּאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁנַּעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ וּמוֹעֲלִים בּוֹ:

יָצְאוּ לַשִּׁיתִין. נֶקֶב הָיָה בַּמִּזְבֵּחַ שֶׁבּוֹ יוֹרְדִים הַנְּסָכִים לַשִּׁיתִין, דְּהַיְנוּ יְסוֹדוֹת שֶׁל מִזְבֵּחַ שֶׁהֵן חֲלוּלִים וַעֲמֻקִּים מְאֹד. וְאִם הִכְנִיס יָדוֹ וְקִבֵּל הַנְּסָכִים קוֹדֶם שֶׁיֵּרְדוּ לַתְּהוֹם, אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, שֶׁכְּבָר נַעֲשֵׂית מִצְוָתָן:

משנה ד

דִּשּׁוּן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי וְהַמְּנוֹרָה. הַדֶּשֶׁן שֶׁלָּהֶם וּשְׁיָרֵי הַפְּתִילוֹת שֶׁל מְנוֹרָה, הָיָה מוֹצִיא וּמַנִּיחַ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, מָקוֹם שֶׁמַּנִּיחַ שָׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. וְאַחַר שֶׁהוֹצִיא שָׁם לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִים, דִּבְהֶנֵי לֹא כְתִיב וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ כְּמוֹ בְּדִשּׁוּן מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה:

הַמַּקְדִּישׁ דִּשּׁוּן בַּתְּחִלָּה מוֹעֲלִים בּוֹ. הָכִי קָאָמַר, הַמַּקְדִּישׁ דְּמֵי דִּשּׁוּן, בַּתְּחִלָּה קוֹדֶם שֶׁהוֹצִיאוֹ לָעֲזָרָה יֶשׁ בּוֹ מְעִילָה. כְּגוֹן דְּאָמַר דְּמֵי דִּשּׁוּן עָלַי וְאַחַר כָּךְ הוֹצִיאוֹ לַחוּץ וּבָא אַחֵר וְנֶהֱנָה מִן הַדִּשּׁוּן, אַף עַל פִּי שֶׁכְּבָר נַעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ, אָפְלוּ הָכִי מוֹעֲלִים בּוֹ, דְּכֵיוָן דְּנֶהֱנָה מִמֶּנָּה וְחִסַּר מִן הַדֶּשֶׁן, שׁוּב לֵיכָּא לְשַׁעֵר כַּמָּה הָיוּ דָּמָיו כְּשֶׁנִּתְעָרֵךְ זֶה, וְנִמְצָא זֶה מַפְסִיד לַהֶקְדֵּשׁ, מִשּׁוּם הָכִי מוֹעֵל בּוֹ לְאַלְתַּר כְּשֶׁנֶּהֱנָה מִמֶּנּוּ:

תּוֹרִין. שֶׁהִקְדִּישָׁן קוֹדֶם זְמַנָּן, וּבְנֵי יוֹנָה שֶׁעָבַר זְמַנָּן:

לֹא נֶהֱנִים וְלֹא מוֹעֲלִים. וְלֹא דָּמוּ לְמִחֻסַּר זְמַן בַּבְּהֵמָה שֶׁהוּא קָדוֹשׁ קֹדֶם זְמַנּוֹ וְקָרֵב לְאַחַר זְמַנּוֹ, דִּבְהֵמָה מִגּוֹ דַּחֲשִׁיבָא דְּאִית בָּהּ קְדֻשָּׁה כְּשֶׁהִיא בַּעֲלַת מוּם לִהְיוֹת צְרִיכָה פִּדְיוֹן, אִית

בָּהּ נַמִּי קְדֵשָׁה אֲפִלּוּ כְּשֶׁהִיא מְחֻסַּר זְמַן. אֲבָל עוֹפוֹת דְּלֵיכָּא לְמֵימַר בָּהוּ הַאי מִגּוֹ, שֶׁהֲרֵי אֵין הַמּוּם פּוֹסֵל בְּעוֹפוֹת וְלֵית בָּהוּ פִּדְיוֹן, שֶׁלֹּא נֶאֱמַר פִּדְיוֹן אֶלָּא בַּבְּהֵמָה, הָכִי נַמִּי אֵין בָּהֶן קְדֻשַּׁת מְחֻסַּר זְמַן:

תּוֹרִין שֶׁלֹּא הִגִּיעַ זְמַנָּן מוֹעֲלִין בָּהֶן. כֵּיוָן דִּלְקִמָּן מֵחֲזוּ, אִית בָּהוּ מְעִילָה הַשְׁתָּא. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:

משנה ה

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּקָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ. הוֹאִיל וְחֶלֶב וּבֵיצִים אֵינָן רְאוּיִין לַמִּזְבֵּחַ, הִלְכָּךְ לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִים:

אֲבָל בְּקָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת. הָכִי נַמִּי דְּמוֹעֲלִים בָּהֶן, הוֹאִיל וּקְדֻשַּׁת דָּמִים הֵן, רְאוּיִין הֵן לְבֶדֶק הַבַּיִת. וּבַגְּמָרָא מְפָרֵשׁ דְּמַתְנִיתִין חֲסוֹרֵי מִחְסְרָא וְהָכִי קָתָנֵי, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, כְּשֶׁהִקְדִּישָׁן קְדֻשַּׁת הַגּוּף לַמִּזְבֵּחַ, אֲבָל הִקְדִּישָׁן קְדֻשַּׁת דָּמִים לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ כְּגוֹן שֶׁאָמַר דְּמֵי עוֹף זֶה אוֹ דְּמֵי בְהֵמָה זוֹ הֶקְדֵּשׁ לְהָבִיא מֵהֶם עוֹלָה, נַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁהִקְדִּישָׁן לְבֶדֶק הַבַּיִת דְּוַדַּאי בְּקֻדֶּשֶׁת דָּמִים דְּמִזְבֵּחַ אִית בֵּיהּ מְעִילָה בַּבֵּיצִים וּבֶחָלֶב:

משנה ו

כָּל הָרָאוּי לַמִּזְבֵּחַ. שֶׁגּוּפָן רָאוּי קָאָמַר:

בּוֹר מָלֵא מַיִם. גּוּפָן רָאוּי לְבֶדֶק הַבַּיִת לְבַנְיָן, וְאֵין גּוּפָן רָאוּי לַמִּזְבֵּחַ. שֶׁאֵין רְאוּיִין לְנִסּוּךְ הַמַּיִם אֶלָּא מַיִם חַיִּים, וְלֹא הָיוּ מְנַסְּכִים מַיִם בַּמִּקְדָּשׁ אֶלָּא מִמֵּי הַשִּׁלּוֹחַ:

אַשָּׁפָה מְלֵאָה זֶבֶל. אֵין גּוּפָהּ רָאוּי לֹא לַמִּזְבֵּחַ וְלֹא לְבֶדֶק הַבַּיִת אֶלָּא לְדָמִים:

שׁוֹבָךְ מָלֵא יוֹנִים. רָאוּי לַמִּזְבֵּחַ וְלֹא לְבֶדֶק הַבַּיִת:

אִילָן מָלֵא פֵּרוֹת. רָאוּי לַמִּקְדָּשׁ לְבִכּוּרִים וְלֹא לְבֶדֶק הַבַּיִת:

שָׂדֶה מְלֵאָה עֲשָׂבִים. אֵינָהּ רְאוּיָה לֹא לַמִּזְבֵּחַ וְלֹא לְבֶדֶק הַבַּיִת:

וְאֵין מוֹעֲלִין בְּמַה שֶּׁבְּתוֹכָן. דְּאֵין מוֹעֲלִים בְּמַה שֶּׁהִשְׁבִּיחַ לְאַחַר שֶׁהֻקְדַּשׁ:

וְלַד מְעֻשָּׂרָת. אִם יָצְאָה נְקֵבָה עֲשִׂירִית תַּחַת הַשֵּׁבֶט, וְהָיְתָה לָהּ בֵּן קוֹדֶם לָכֵן, לֹא יִינַק שׁוּב מִמֶּנָּה, שֶׁבְּנָהּ חֻלִּין הוּא וְהִיא מַעֲשֵׂר, וְנִמְצָא נֶהֱנֶה מֵחֻלֵּב מֻקְדָּשִׁים, שֶׁמַּעֲשַׂר בְּהֵמָה קֹדֶשׁ הוּא:

וַאֲחֵרִים מִתְנַדְּבִים כֵּן. כְּלוֹמַר, זוֹ שֶׁהֶעֱבִירָהּ תַּחַת הַשֵּׁבֶט סְתָם, לֹא יִינַק מִמֶּנָּה, אֲבָל אֲחֵרִים שֶׁהִתְנַדְּבוּ קוֹדֶם לָכֵן, רַשָּׁאִים לְהַתְנוֹת קוֹדֶם שֶׁתִּתְעַשֵּׂר שֶׁאִם תֵּצֵא נְקֵבָה בָּעֲשִׂירִי יְהֵא חֶלְבָּהּ חֻלִּין כְּדֵי שֶׁיִּינַק בְּנָהּ מִמֶּנָּה בְּהֶתֵּר, וְכֵן נַמִּי בְּוֹלַד מֻקְדָּשִׁים לֹא הָיוּ מַקְדִּישִׁים חֶלֶב אִמָּן. כְּךָ פֵּרְשׁוּ רַבּוֹתַי וּמְגֻמְגָּם הוּא. וְרַמְב"ם פֵּרֵשׁ, וַאֲחֵרִים מִתְנַדְּבִים, שֶׁמִּי שֶׁלִּבּוֹ נוֹדְבוֹ הָיָה מִתְנַדֵּב חֵלֶב לְהַנִיק בֶּן הַמְעֻשֶּׂרֶת וּבֶן הַמֻּקְדָּשִׁים, לְפִי שֶׁאָסוּר לַבֵּן לִינֹק מֵהֶן,

דְּשַׁוְיוּהּ רַבָּנָן כְּגִיזָה וַעֲבוֹדָה דַּאֲסוּרִים בַּקָּדָשִׁים, הִלְכָּךְ אֵין לָהֶן תַּקָּנָה אֶלָּא שֶׁאֲחֵרִים יִתְנַדְּבוּ חָלָב לַהֲנִיקָן, כֵּיוָן שֶׁנֶּאֶסְרוּ לִינֹק מֵחֲלֵב אִמָּן. וְיָשָׁר הוּא:

לֹא יֹאכְלוּ מִגְּרוֹגָרוֹת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ. וַאֲפִלּוּ הִתְנוּ שֶׁיַּעֲשׂוּ מְלָאכָה בְּמְזוֹנוֹתֵיהֶן אֵין אוֹכְלִים מִגְּרוֹגָרוֹת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, אֶלָּא הַגִּזְבָּר נוֹתֵן לָהֶם דְּמֵי מְזוֹנוֹת מִשֶּׁל הֶקְדֵּשׁ וְהֵם קוֹנִים מִן הַשּׁוּק: **וְכֵן פָּרָה**. שֶׁדָּשָׁה בְּכַרְשִׁינֵי הֶקְדֵּשׁ, חוֹסֶם פִּיהָ שֶׁלֹּא תֹּאכַל מִשֶּׁל הֶקְדֵּשׁ, דִּכְתִיב (דברים כה) לֹא תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ, בְּדַיִשׁ שֶׁרָאוּי לוֹ לֹא תַחְסֹם, אֲבָל אַתָּה חוֹסֵם בְּדַיִשׁ שֶׁל הֶקְדֵּשׁ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לוֹ, שֶׁהֲרֵי הוּא אָסוּר לֶאֱכֹל בַּהֶקְדֵּשׁ:

משנה ז

שְׂרֵשֵׁי אִילָן שֶׁל הֶדְיוֹט בְּאִין בְּשֶׁל הֶקְדֵּשׁ, לֹא נֶהֱנִים וְלֹא מוֹעֲלִים. דְּבָתַר אִילָן אָזְלִינַן וְאִילָן בְּשֶׁל הֶדְיוֹט קָאֵי. וְהֲנֵי מִלֵּי כְּשֶׁאֵין בֵּין אִילָן שֶׁל הֶדְיוֹט לַקַּרְקַע שֶׁל הֶקְדֵּשׁ אֶלָּא שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה אוֹ פָּחוֹת. אֲבָל אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶן יוֹתֵר מִשֵּׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, מוֹעֲלִין בַּשָּׂרָשִׁים הַגְּדֵלִים בְּשׂוֹדֵה הֶקְדֵּשׁ, דְּלֹא גְּרִירֵי תּוּ בָּתַר אִילָן:

וְשֶׁל הֶקְדֵּשׁ בָּאִין בְּשֶׁל הֶדְיוֹט לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוֹעֲלִין. כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ בֵּין אִילָן שֶׁל הֶקְדֵּשׁ לַקַּרְקַע שֶׁל הֶדְיוֹט יוֹתֵר מִשֵּׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, דְּשָׂרָשִׁים הַגְּדֵלִים בְּשֶׁל הֶדְיוֹט לֹא גְּרִירֵי בָּתַר אִילָן שֶׁל הֶקְדֵּשׁ הוֹאִיל וּרְחוֹקִים מִמֶּנּוּ כָּל כָּךְ, הִלְכָּךְ לֹא מוֹעֲלִין. אֲבָל אִם אֵין בֵּינֵיהֶן אֶלָּא שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה אוֹ פָּחוֹת, מוֹעֲלִים בָּהֶן:

הַמַּעְיָן שֶׁהוּא יוֹצֵא מִתּוֹךְ שְׂדֵה הֶקְדֵּשׁ. רַבּוֹתַי פֵּרְשׁוּהָ לִי, כְּגוֹן דְּמַעְיָן שֶׁל חֻלִּין הוּא וְנוֹבֵעַ בְּשָׂדֶה שֶׁל הֶדְיוֹט, אֶלָּא שֶׁנִּמְשָׁךְ וְיוֹצֵא וְעוֹבֵר בְּתוֹךְ שְׂדֵה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, לֹא נֶהֱנִים מִמֶּנּוּ בְּתוֹךְ שְׂדֵה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, וְלֹא מוֹעֲלִים, דְּמֹשֶׁל הֶדְיוֹט הוּא נוֹבֵעַ:

יָצְאוּ. הַמַּיִם שֶׁבְּמַעְיָן זֶה שֶׁנּוֹבֵעַ מִשָּׂדֶה שֶׁל הֶדְיוֹט וְעוֹבֵר בְּשָׂדֶה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ יָצְאוּ מִשָּׂדֶה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, נֶהֱנִים מִמֶּנּוּ לְכַתְּחִלָּה:

הַמַּיִם שֶׁבְּכַד שֶׁל זָהָב. גַּבֵּי נִסּוּךְ הַמַּיִם בְּשִׁבְעַת יְמֵי הֶחָג תְּנַן כְּמַעֲשֵׂהוּ בְּחֹל כָּךְ מַעֲשֵׂהוּ בְּשַׁבָּת אֶלָּא שֶׁהָיָה מְמַלֵּא מֵעֶרֶב שַׁבָּת חֲבִית שֶׁל זָהָב שֶׁאֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת מִן הַשִּׁלּוֹחַ, וּבְאוֹתָן מַיִם לֹא נֶהֱנִים וְלֹא מוֹעֲלִין, דְּלֹא אִקְּדּוּשׁ לְנִסּוּךְ הַמַּיִם לְמַעְלָה עַד שֶׁיִּנָּתְנוּ לְצֻלּוֹחִית שֶׁל זָהָב דְּהַיְנוּ כְּלִי מְקֻדָּשׁ:

עֲרָבָה. שֶׁהָיוּ זוֹקְפִים אוֹתָהּ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ, כְּדִתְנַן בְּפֶרֶק לוּלָב וַעֲרָבָה [מִשְׁנָה ה]:

נוֹתְנִים הָיוּ מְמֻנֶּה בְּלוּלָב. בַּתְּחִלָּה קֹדֶם שֶׁזְּקָפוּהָ. וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא לִקְּטוּהָ אֶלָּא כְּדֵי לְזָקְפָהּ עַל גַּבֵּי מִזְבֵּחַ:

משנה ח

קֵן שֶׁבְּרֹאשׁ אִילָן שֶׁל הֶקְדֵּשׁ. שֶׁבָּנְאוּ הָעוֹף מֵעֵצִים וְקִסְמִין שֶׁהֵבִיא מִמָּקוֹם אַחֵר:

שֶׁבַּאֲשֵׁרָה יַתִּיז בְּקָנָה. יַפִּיל הַקֵּן לָאָרֶץ בְּקָנֶה וְיֵהָנֶה מִמֶּנּוּ. וְדַוְקָא יַתִּיז. אֲבָל לֹא יַעֲלֶה עַל הָאֲשֵׁרָה, דְּאִם עוֹלֶה לְטֹל הַקֵּן, נִמְצָא נֶהֱנֶה מִן הָאֲשֵׁרָה. וְהַבֵּיצִים וְהָאֶפְרוֹחִים שֶׁבַּקֵּן, כָּל זְמַן שֶׁצְּרִיכִים לְאִמָּן אֲסוּרִים, בֵּין שֶׁבְּרֹאשׁ אִילָן שֶׁל הֶקְדֵּשׁ בֵּין שֶׁבְּרֹאשׁ הָאֲשֵׁרָה:

הַמַּקְדִּישׁ אֶת הַחֹרֶשׁ. תַּרְגּוּם יַעַר, חוּרְשָׁא:

מוֹעֲלִים בְּכֻלּוֹ. בָּעֵצִים וּבָעֲנָפִים וּבֶעָלִים:

הַגְּזָבָרִים שֶׁלָּקְחוּ אֶת הָעֵצִים. שֶׁקָּנוּ עֵצִים מִיַּעַר שֶׁל חֻלִּין לְצֹרֶךְ קוֹרוֹת:

מוֹעֲלִים בָּעֵצִים. רַמְבַּ"ם פֵּרֵשׁ, לַאֲתוֹיֵי חֲתִיכוֹת עֵצִים שֶׁחוֹתְכִין בַּמְּגֵרָה בְּעֵת שֶׁמְּתַקְּנִים אוֹתָן לְקוֹרוֹת, שֶׁמּוֹעֲלִין בָּהֶן:

לֹא בַּשִּׁפּוּי. נְסָרִים דַּקּוֹת שֶׁנּוֹסְרִין מִן הָעֵצִים כְּשֶׁמַּחֲלִיקִין אוֹתָן:

נְמִיָּה. עֲלִין שֶׁבַּעֲצֵי הַיַּעַר:

פרק ד

משנה א

קָדְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ מִצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה לְמְעִילָה. אִם נֶהֱנָה מִשְּׁנֵי מִינֵי קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה, מָעַל. וּמִצְטָרְפִים נַמִּי לְכַזַּיִת לְחַיֵּב עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם אוֹכֶל פִּגּוּל אוֹ נוֹתָר אוֹ טָמֵא, אוֹ לְחַיֵּב לַמַּעֲלֶה כַּזַּיִת בַּחוּץ:

קָדְשֵׁי בָדֶק הַבַּיִת מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. לִמְעִילָה. אֲבָל פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא אֵין בָּהֶן:

קָדְשֵׁי הַמִּזְבֵּחַ וְקָדְשֵׁי בָדֶק הַבַּיִת מִצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה לְמְעִילָה. אֲבָל לֹא לְדָבָר אַחֵר, כְּדַאֲמַרַן דְּקָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת לֵית בְּהוּ פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא:

משנה ב

חֲמִשָּׁה דְּבָרִים בָּעוֹלָה מִצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה. לְכַזַּיִת, לְחַיֵּב מִשּׁוּם מַעֲלֶה בַּחוּץ, וּלְחַיֵּב מִשּׁוּם פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא, וּמִשּׁוּם מְעִילָה אִם נֶהֱנָה מִכֻּלָּן בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה:

הַסֹּלֶת. הַמִּנְחָה הַבָּאָה עִם הָעוֹלָה:

וְהַיַּיִן. לַנְּסָכִים. שֶׁהָעוֹלָה טְעוּנָה מִנְחָה וּנְסָכִים:

וְשִׁשָּׁה בַּתּוֹדָה. שֶׁהַתּוֹדָה טְעוּנָה לֶחֶם מוּסָף עַל חֲמִשָּׁה דְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָה. וְכֻלָּן מִצְטָרְפִין לְכַזַּיִת, לְפִגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא, אֲבָל לֹא לִמְעִילָה, שֶׁהַתּוֹדָה קָדְשֵׁי קָדָשִׁים וְאֵין בָּהֶן מְעִילָה, כְּדִתְנַן בִּשְׁלֹהֵי פֶּרֶק קַמָּא:

הַתְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר. שֶׁהִיא אֶחָד מִמֵּאָה שֶׁל חֻלִּין. וְכֵן תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי:

וְהַחַלָּה. שֶׁאַף הִיא קְרוּיָה תְּרוּמָה, דִּכְתִיב (במדבר טו) רֵאשִׁית עֲרִסֹתֵיכֶם חַלָּה תָּרִימוּ תְּרוּמָה:

וְהַבְּכוּרִים. קְרוּיִן תְּרוּמָה, דְּאָמַר מַר וּתְרוּמַת יָדְךָ אֵלּוּ בְּכוּרִים, דִּכְתִיב בָּהוּ (דברים כו) וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנָא מִיָּדֶךָ:

מִצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה לָאֱסֹר. שֶׁאִם נָפַל מִכֶּלֶן שְׂאֹר כְּדֵי לְחַמֵּץ בְּתוֹךְ עִסָּה שֶׁל חֻלִּין, נֶאֱסֶרֶת:

וּלְחַיֵּב עֲלֵיהֶן אֶת הַחֹמֶשׁ. הָאוֹכֵל מִכֶּלֶן כַּזַּיִת בִּשְׁגָגָה מְשַׁלֵּם אֶת הַחֹמֶשׁ:

משנה ג

כָּל הַפִּגּוּלִים. מֵעוֹלָה מֵחַטָּאת וּמֵאָשָׁם וּמִשְּׁלָמִים:

מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. לֶאֱכֹל מֵהֶן כַּזַּיִת לִהְיוֹת חַיָּב כָּרֵת. וְכֵן כָּל הַנּוֹתָרִים:

כָּל הַנְּבֵלוֹת מִצְטָרְפוֹת. וַאֲפִלּוּ נְבֵלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה עִם נְבֵלַת בְּהֵמָה טְהוֹרָה, מִצְטָרְפִים לְכַזַּיִת לְעִנְיַן טֻמְאָה. אֲבָל לֹא לְמַלְקוֹת, שֶׁאֵינוֹ לוֹקֶה עַד שֶׁיֹּאכַל כַּזַּיִת מִנְּבֵלַת בְּהֵמָה טְהוֹרָה לְבַדָּהּ, אוֹ כַּזַּיִת מִן הַטְּמֵאָה לְבַדָּהּ, לְפִי שֶׁהֵן שְׁנֵי שֵׁמוֹת, שֶׁאֵין אוֹכֵל בְּשַׂר בְּהֵמָה טְמֵאָה לוֹקֶה מִשּׁוּם נְבֵלָה אֶלָּא מִשּׁוּם אוֹכֵל בְּשַׂר בְּהֵמָה טְמֵאָה:

וְכָל הַשְּׁרָצִים מִצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה. לְכַזַּיִת, לְחַיֵּב אֶת הָאוֹכְלָן מַלְקוֹת. וּשְׁמֹנָה שְׁרָצִים הַכְּתוּבִים בַּתּוֹרָה מִצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה, לְחַיֵּב הָאוֹכְלָן בְּכָעֲדָשָׁה, כְּשִׁעוּר טֻמְאָתָן כָּךְ שִׁעוּר אֲכִילָתָן:

דַּם הַשֶּׁרֶץ וּבְשָׂרוֹ מִצְטָרְפִים. דִּמְרַבִּינַן מִקְּרָא דִּכְתִיב (ויקרא יא) וְזֶה לָכֶם הַטָּמֵא בַּשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ, לְרַבּוֹת דַּם הַשֶּׁרֶץ שֶׁיִּהְיֶה מְטַמֵּא כִּבְשָׂרוֹ:

כֹּל שֶׁטֻּמְאָתוֹ וְשִׁעוּרוֹ שָׁוִין. כְּגוֹן נְבֵלָה וּנְבֵלָה, אוֹ שֶׁרֶץ וְשֶׁרֶץ:

טֻמְאָתוֹ וְלֹא שִׁעוּרוֹ. כְּגוֹן נְבֵלָה וְשֶׁרֶץ דְּטֻמְאָתָן שָׁוָה, דְּתַרְוַיְהוּ הֲוֵי טֻמְאָתָן עַד הָעֶרֶב. וְלֹא שִׁעוּרוֹ, דִּנְבֵלָה שִׁעוּר טֻמְאָתָהּ בְּכַזַּיִת, וְשֶׁרֶץ שִׁעוּרוֹ בְּכָעֲדָשָׁה:

שִׁעוּרוֹ וְלֹא טֻמְאָתוֹ. כְּגוֹן נְבֵלָה וּמֵת, דְּתַרְוַיְהוּ מְטַמְּאִין בְּכַזַּיִת. וְלֹא טֻמְאָתוֹ, דְּאִלּוּ טֻמְאַת מֵת שִׁבְעָה, וְטֻמְאַת נְבֵלָה לֹא הֲוֵי אֶלָּא עַד הָעֶרֶב:

לֹא טֻמְאָתוֹ וְלֹא שִׁעוּרוֹ. כְּגוֹן מֵת וְשֶׁרֶץ, דְּטֻמְאַת מֵת הֲוֵי שִׁבְעָה, וְטֻמְאַת שֶׁרֶץ עַד הָעֶרֶב. וּבְשִׁעוּרוֹ נַמִּי אֵינָן שָׁוִין, דְּשִׁעוּר מֵת בְּכַזַּיִת וְשִׁעוּר שֶׁרֶץ בְּכָעֲדָשָׁה:

אֵלּוּ אֵין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. הוֹאִיל וּמְחֻלְּקִין הֵן:

משנה ד

שְׁנֵי שֵׁמוֹת. שְׁנֵי לָאוִין חֲלוּקִין:

כַּקַּל שֶׁבִּשְׁנֵיהֶם. כְּלוֹמַר, דְּלֹא מִצְטָרֵף לְטֻמְאָה אֲפִלּוּ לְשִׁעוּר קַל, כְּגוֹן שֶׁיִּצְטָרֵף פָּחוֹת מִכָּעֲדָשָׁה דְּשֶׁרֶץ לְהַשְׁלִים כַּזַּיִת דִּנְבֵלָה, וְכָל שֶׁכֵּן דְּלֹא מִצְטָרֵף לְשִׁעוּר חָמוּר. וְכֵן חֲצִי זַיִת שֶׁל מֵת אֵין מִצְטָרֵף לַחֲצִי זַיִת שֶׁל נְבֵלָה לְטַמֵּא אֲפִלּוּ לְטֻמְאַת עֶרֶב:

הָאוֹכֵל שֶׁנִּטְמָא בְּאַב. זֶהוּ וָלָד רִאשׁוֹן:

וְשָׁנְטְמָא בְּוֹלַד הַטְּמְאָה. זֶהוּ וָלָד שֵׁנִי:
מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. לְכַבֵּיצָה, שֶׁהֵיא שִׁעוּר טֻמְאַת אֳכָלִין:
לְטַמֵּא כְּקַל שֶׁבִּשְׁנֵיהֶם. לַעֲשׂוֹת שְׁלִישִׁי כְּדֶרֶךְ הַשֵּׁנִי לַעֲשׂוֹת שְׁלִישִׁי, וְהַיְנוּ כְּקַל שֶׁבִּשְׁנֵיהֶם. אֲבָל אֵין מִצְטָרְפִין לְהָכִי שֶׁיַּעֲשׂוּ שֵׁנִי כְּמוֹ שֶׁעוֹשֶׂה רִאשׁוֹן שֵׁנִי, דְּאִם כֵּן הָיָה כָּחָמוּר שֶׁבִּשְׁנֵיהֶם:

משנה ה

לִפְסוֹל אֶת הַגְּוִיָּה. הָאוֹכֵל אֳכָלִים טְמֵאִים בְּכַחֲצִי פְּרָס, שֶׁהוּא בֵּיצָה וּמֶחֱצָה לְדִבְרֵי רַמְבַּ"ם, וּשְׁנֵי בֵּיצִים לְדִבְרֵי רַבּוֹתַי, נִפְסֶלֶת גְּוִיָּתוֹ מִלֶּאֱכֹל בַּתְּרוּמָה, וּפוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה בְּמַגָּעוֹ עַד שֶׁיִּטְבֹּל:
בְּמָזוֹן שְׁתֵּי סְעָדוֹת לָעֲרוּב. הֲרוֹצֶה לֶאֱכֹל יוֹתֵר מֵאַלְפַּיִם אַמָּה בְּשַׁבָּת עוֹשֶׂה עֵרוּבֵי תְּחוּמִין וּמַנִּיחַ מָזוֹן שְׁתֵּי סְעָדוֹת בַּמָּקוֹם שֶׁרוֹצֶה שֶׁיִּקָּנֶה לוֹ עֵרוּבוֹ, וְהוֹלֵךְ מִמְּקוֹם עֵרוּבוֹ וּלְהַלָּן אַלְפַּיִם אַמָּה. וְהוּא שֵׁשׁ בֵּיצִים לְדִבְרֵי רַמְבַּ"ם, וּשְׁמֹנֶה בֵּיצִים לְדִבְרֵי רַבּוֹתַי:
בְּכַבֵּיצָה לְטַמֵּא טֻמְאַת אֳכָלִין. שֶׁאֵין אֹכֶל מְטַמֵּא בְּפָחוֹת מִכַּבֵּיצָה, דִּכְתִיב (ויקרא יא) מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל, דְּמַשְׁמַע אֹכֶל הַנֶּאֱכָל בְּבַת אַחַת, וְשִׁעֲרוּ חֲכָמִים שֶׁאֵין בֵּית הַבְּלִיעָה מַחֲזִיק יוֹתֵר מִבֵּיצַת תַּרְנְגֹלֶת:
בְּכַגְּרוֹגֶרֶת לְהוֹצָאַת שַׁבָּת. הַמּוֹצִיא אֳכָלִים בְּשַׁבָּת מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת אֵינוֹ חַיָּב בְּפָחוֹת מִכַּגְּרוֹגֶרֶת:
בְּכַכּוֹתֶבֶת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. שֶׁשְּׁנָה הַכָּתוּב וְכָתַב תְּעַנּוּ, וְלֹא כָּתַב לֹא תֹאכְלוּ, דְּמַשְׁמַע דְּלֹא קָפִיד רַחֲמָנָא אֶלָּא אַעִנּוּי, וְשִׁעֲרוּ חֲכָמִים דְּבִכּוֹתֶבֶת מִיַּתְבָא דַּעְתֵּיהּ דֶּאֱינִישׁ, בְּפָחוֹת מִכַּכּוֹתֶבֶת לֹא מִיַּתְבָא דַּעְתֵּיהּ:
לִפְסוֹל אֶת הַגְּוִיָּה בִּרְבִיעִית. הַשּׁוֹתֶה מַשְׁקִים טְמֵאִים בִּרְבִיעִית, נִפְסָלָה גְּוִיָּתוֹ מִלֶּאֱכֹל בַּתְּרוּמָה וּפוֹסֵל אֶת הַתְּרוּמָה בְּמַגָּעוֹ עַד שֶׁיִּטְבֹּל:
וּבְמִלֹּא לֶגְמָיו. שֶׁהַשּׁוֹתֶה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים מְלֹא לֶגְמָיו, חַיָּב. פָּחוֹת מִכֵּן, פָּטוּר:

משנה ו

הָעֲרֵלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם מִצְטָרְפִין. שֶׁאִם אָכַל חֲצִי שִׁעוּר מִזֶּה וַחֲצִי שִׁעוּר מִזֶּה, מִצְטָרְפִין לִלְקוֹת אֶת הָאַרְבָּעִים. אִי נַמִי, עֲרֵלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם מְעָרְבִים יַחַד שֶׁנָּפְלוּ לְתוֹךְ הֶתֵּר, מִצְטָרְפִים לֶאֱסֹר בַּיָּבֵשׁ בְּמַאתַיִם, וּבַלַּח בְּנוֹתֵן טַעַם:
אֵינָן מִצְטָרְפִין. כֵּיוָן דִּשְׁנֵי שֵׁמוֹת נִינְהוּ. אֶלָּא אִם יֵשׁ בַּקְּדֵרָה לְבַטֵּל טַעַם הָעֲרֵלָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְטַעַם כִּלְאֵי הַכֶּרֶם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, הַכֹּל מֻתָּר. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן:
הַבָּגָד. שֶׁהוּא מִטַּמֵּא שְׁלֹשָׁה עַל שְׁלֹשָׁה:

וְהַשַּׁק. שֶׁהוּא מִטַּמֵּא אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה:
וְהָעוֹר. חֲמִשָּׁה עַל חֲמִשָּׁה:
וְהַמַּפָּץ. שִׁשָּׁה עַל שִׁשָּׁה. הַבֶּגֶד מִצְטָרֵף לַשַּׁק שֶׁקֶל הֵימֶנּוּ, לִטַּמֵּא בְּאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה. וְכֵן כָּל אֶחָד מִצְטָרֵף לַקֹּל. וְכֻלָּן מִצְטָרְפִים זֶה עִם זֶה לִטַּמֵּא כְּשִׁעוּר הַטַּמְאָה הַקַּלָּה, אֲבָל לֹא הַקַּל עִם הֶחָמוּר:
מִפְּנֵי שֶׁהֵן רְאוּיִים לְטַמֵּא מוֹשָׁב. כְּלוֹמַר אַף עַל גַּב דַּאֲמַרַן לְעֵיל דְּכָל שֶׁאֵין שִׁעוּרָן שָׁוֶה אֵינָן מִצְטָרְפִין, הָכָא מִצְטָרְפִין אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שִׁעוּרָן שָׁוֶה, הוֹאִיל וְהֵן שָׁוִין לְדָבָר זֶה שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶן רָאוּי לְטַמֵּא בְּמוֹשַׁב הַזָּב הִלְכָךְ מִצְטָרְפִין לְטֻמְאַת מוֹשָׁב:

פרק ה

משנה א

הַנָּהֳנָה שָׁוֶה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פָּגַם מָעַל. פְּלֵגְתָּא דְּרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבָּנָן מְפָרֶשׁ בַּגְּמָרָא כְּגוֹן בְּלִבּוּשָׁא מְצִיעָאָה. דִּלְבוּשׁ מְבַחוּץ פָּגִים לְאַלְתַּר, לְפִי שֶׁמִּתְחַכֵּךְ בַּכְּתָלִים. וְלֹא אִפְּלִיגוּ נַמִּי בִּלְבוּשׁ דִּלְפָנִים לְגַבֵּי בְשָׂרֵיהּ, דְּהַהוּא נַמִּי פָּגִים לְאַלְתַּר מֵחֲמַת זֵעָה, אֶלָּא בִּלְבוּשָׁא מְצִיעָאָה. רַבִּי עֲקִיבָא סָבַר הוֹאִיל וְהָוֵי דָּבָר דְּלָא פָּגִים לְאַלְתַּר אַף עַל גַּב דְּפָגִים לְאַחַר זְמַן הָוֵי כְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ פְּגָם וּמוֹעֲלִים בּוֹ, כֵּיוָן שֶׁנֶּהֱנָה בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. וְרַבָּנָן סָבְרֵי, הוֹאִיל וְיֵשׁ בּוֹ פְּגָם מִכָּל מָקוֹם, אֵין מוֹעֲלִים בּוֹ עַד שֶׁיְּפַגֵּם:
כֵּיצַד. דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ פְּגָם, כְּגוֹן נָתְנָה קַטְלָא בְּצַוָּארָהּ, רְבִיד שֶׁל זָהָב שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, אוֹ טַבַּעַת בְּיָדָהּ, אוֹ שָׁתְתָה בְּכוֹס שֶׁל זָהָב שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, כָּל הָנֵי אֵין בָּהֶם פְּגָם בְּכָךְ, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁנֶּהֱנֵית מֵהֶן שָׁוֶה פְּרוּטָה, מָעֲלָה. וְכֵיצַד מְשַׁעֲרִים בָּהֶן הֲנָאָה, אוֹמְדִין כַּמָּה אִשָּׁה רוֹצָה לִתֵּן שֶׁיִּשְׁאִילוּהָ תַּכְשִׁיטִים כְּמוֹת הַלֵּלוּ לְהוֹלִיכָן לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה לְהִתְכַּבֵּד בָּהֶן, כְּאוֹתוֹ שִׁעוּר מְשַׁלְּמִת לַהֶקְדֵּשׁ קֶרֶן וְחֹמֶשׁ כְּשֶׁנִּשְׁתַּמְּשָׁה בָּהֶן.
וְכָל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פְּגָם. כְּגוֹן לְבַשׁ בְּחָלוּק, אוֹ כִּסָּה בְּטַלִּית, אוֹ בָּקַע בְּקַרְדֹּם, כֵּיוָן דְּעוֹמְדִים לִפָּגֵם, לֹא מָעַל עַד שֶׁיְּפַגֵּם בָּהֶם בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה:
תָּלַשׁ. שֵׂעָר:
מִן הַחַטָּאת. בְּחַטָּאת בַּעֲלַת מוּם אֵירֵי דְּעוֹמֶדֶת לִפָּדוֹת, וְדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פְּגָם הוּא, הִלְכָךְ לֹא מָעַל עַד שֶׁיְּפַגֵּם בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה. אֲבָל בְּחַטָּאת תְּמִימָה דְּתִלְישַׁת צֶמֶר וְשֵׂעָר לָא עֲבִיד בָּהּ מִידִי, שֶׁכָּךְ הִיא רְאוּיָה לְהַקְרִיבָהּ עַכְשָׁיו כְּמוֹ שֶׁהָיְתָה מִתְּחִלָּה, הַוְיָא כְּכוֹס שֶׁל זָהָב שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁאֵין בּוֹ פְּגָם, וְכֵיוָן שֶׁנֶּהֱנָה מִמֶּנָּה מָעַל:

כְּשֶׁהִיא מֻתָּה כֵּיוָן שֶׁנִּגֶּהָנָה מָעַל. דְּכֵיוָן שֶׁמֻּתָּה לָאו בַּת פְּדָיָה הִיא, דְּאֵין פּוֹדִים אֶת הַקֳּדָשִׁים לְהַאֲכִילָן לַכְּלָבִים. וּמַיְרֵי בֵּין בְּחַטָּאת תְּמִימָה בֵּין בְּחַטָּאת בַּעֲלַת מוּם:

משנה ב

וּפָגַם בְּכַחֲצִי שְׁעוֹר. כְּגוֹן לְבַשׂ בִּגְדֵי קֹדֶשׁ בַּהֲנָאַת שְׁעוֹר שָׁוֶה חֲצִי פְּרוּטָה וּפָגַם בְּכַחֲצִי פְּרוּטָה, שֶׁקָּרַע בּוֹ וּפָגַמוֹ כְּשִׁעוּר חֲצִי פְּרוּטָה:

שֶׁנִּגֶּהָנָה בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה בְּדָבָר אֶחָד. שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פָּגָם וְלֹא פָּגָם:

וּפָגַם בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה בְּדָבָר אַחֵר. כְּגוֹן שְׁפָךְ מַשְׁקֶה שֶׁל קֹדֶשׁ וְלֹא נֶהֱנָה:

הֲרֵי זֶה לֹא מָעַל עַד שֶׁיֵּהָנֶה בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה וְיִפְגֹּם בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה בְּדָבָר אֶחָד. בְּעַצְמוֹ, וְיִהְיֶה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ פָּגָם. דִּבְמַעְיְלָה כְּתִיב (ויקרא ה) וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה, וּבְאוֹכֶל תְּרוּמָה כְּתִיב (במדבר יח) וְלֹא תִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא, מַה חֵטְא הָאָמוּר בְּאוֹכֶל תְּרוּמָה פּוֹגֵם וְנֶהֱנֶה, וּבְמַה שֶׁפָּגַם נֶהֱנָה, אַף חַטַּאת הָאָמוּר בְּמַעְיְלָה צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה פּוֹגֵם וְנֶהֱנֶה וּבְאוֹתוֹ דָּבָר בְּעַצְמוֹ שֶׁפּוֹגֵם נֶהֱנֶה וְלֹא בְּדָבָר אַחֵר:

משנה ג

בַּמֻּקְדָּשִׁין אֲלֹא בְּהֵמָה וּכְלֵי שָׁרֵת. בְּהֵמָה תְּמִימָה, בֶּהֱמַת [קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ] תְּמִימָה. דְּהָנֵי לָאו לִפְדָיָה קָיְמֵי וְלָאו בְּנֵי פְּגִימָה נִינְהוּ, שֶׁאֲפִלּוּ רָכַב אֶחָד עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה וְהִכְחִישָׁהּ אוֹ תָּלַשׁ מִן צַמְרָהּ, עֲדַיִן רְאוּיָה הִיא לְקָרְבָּן, וְיֵשׁ בָּהּ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל. וְכֵן שָׁתָה אֶחָד בְּכוֹס שֶׁל זָהָב, אֲפִלּוּ אִם פָּגְמוֹ וּפְחָתוֹ, כֵּיוָן (דקדוש) [דְּקֻדַּשַׁת הַגּוּף] הוּא וְלָאו לִפְדָיָה קָאֵי, רְאוּי הוּא עֲדַיִן לְשֵׁרוּת וְיֵשׁ בּוֹ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל. אֲבָל קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת כְּגוֹן בֶּהֱמַת קָדְשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת, אֵין בָּהֶם מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל, מִשּׁוּם דִּבְנֵי פְדָיָה נִינְהוּ, וְכֵיוָן שֶׁמָּעַל בּוֹ אֶחָד שֶׁהוֹצִיאוֹ לְחֻלִּין, תּוּ לֵית בָּהּ מְעִילָה:

רַבִּי אוֹמֵר כָּל דָּבָר. שֶׁאֵין לוֹ פָּגָם, שֶׁאֵינוֹ נִפְסָל, דְּהַיְנוּ כָּל דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ פִּדְיוֹן כִּי הָנֵי דַּאֲמַרַן, אֲפִלּוּ פָּגְמוֹ יֵשׁ בּוֹ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל. וְאֵיכָא בֵּין תַּנָּא קַמָּא לְרַבִּי קָדְשֵׁי מִזְבֵּחַ תְּמִימִים שֶׁנַּעֲשׂוּ בַּעֲלֵי מוּמִים וְעָבַר וּשְׁחָטָן קֹדֶם פִּדְיָה. רַבִּי אוֹמֵר יִקָּבְרוּ, מִשּׁוּם דְּבָעוּ הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה וְלֹא אֶפְשָׁר דְּהָא מֵתוּ, הִלְכָּךְ יִקָּבְרוּ, וְכֵיוָן דְּלֹא הָווּ תּוּ בְּנֵי פְדָיָה יֵשׁ בּוֹ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל הַנֶּהֱנָה מֵהֶן לְאַחַר שְׁחִיטָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יִפָּדוּ, דְּלֹא בָּעוּ הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה, וְכֵיוָן דְּקֻדַּשַׁת דָּמִים נִינְהוּ אֵין בּוֹ מוֹעֵל אַחַר מוֹעֵל. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

משנה ד

הֲרֵי זֶה לֹא מָעַל. בַּגְּמָרָא מוֹקֵי לַהּ בְּגִזְבָּר שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, שֶׁהָאֻבָּן וְהַקּוֹרָה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ הָיוּ מְסוּרוֹת בְּיָדוֹ מִתְּחִלָּה, וְכִי נְטָלָן לְעַצְמוֹ עֲדַיִן הֵם בִּרְשׁוּת הֶקְדֵּשׁ, דְּכָל הֵיכָא דְּמִטַּלְטֵל

לְהוּ בְּבֵיתֵיהּ הֲווּ בִּרְשׁוּת הֶקְדֵּשׁ כְּבַתְּחִלָּה. אֲבָל כִּי נְתָנָהּ לַחֲבֵרוֹ, הוֹצִיאָהּ מֵרְשׁוּתוֹ וְשִׁנָּהּ מֵהֶקְדֵּשׁ לְחֹל וּמֻעָל, וַחֲבֵרוֹ לֹא מָעַל שֶׁכְּבָר יְצָאָה לְחֻלִּין:

בְּנָאָהּ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. לֹא בְּנָאָהּ מַמָּשׁ, דְּאִם כֵּן הֲרֵי נֶהֱנָה מִיָּד שֶׁהוֹסִיף בְּבִנְיַן בֵּיתוֹ. אֶלָּא כְּגוֹן שֶׁנִּפְתָּנָהּ עַל פִּי אֲרֻבָּה שֶׁלֹּא בַּבִּנְיָן, דְּהַשְׁתָּא אֵין לוֹ הֲנָאָה עַד שֶׁיְּדוּר תַּחְתֶּיהָ וְיֵהָנֶה בָּהּ בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה, כְּגוֹן שֶׁהָיוּ פֵּרוֹתָיו נְתוּנִים תַּחַת הָאֲרֻבָּה, וְהָיוּ גְּשָׁמִים דּוֹלְפִים עֲלֵיהֶם, וְסָתַם פִּי אֲרֻבָּה בְּאֶבֶן שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, כֵּיוָן שֶׁהֵגֵן עֲלֵיהֶן בְּשָׁוֶה פְּרוּטָה, מָעַל:

נְתָנָהּ לַבַּלָּן. כְּדֵי שֶׁיְּנִיחֶנּוּ לְרַחֵץ בְּבֵית הַמֶּרְחָץ:

משנה ה

אֲכִילָתוֹ וַאֲכִילַת חֲבֵרוֹ. אָכַל הוּא חֲצִי שִׁעוּר וְהֶאֱכִיל אֶת חֲבֵרוֹ חֲצִי שִׁעוּר, אוֹ נֶהֱנָה הוּא חֲצִי שִׁעוּר וְהֶהֱנָה אֶת חֲבֵרוֹ חֲצִי שִׁעוּר, וְכֵן הֲנָאָתוֹ וַאֲכִילַת חֲבֵרוֹ, כְּגוֹן סָךְ הוּא חֲצִי שִׁעוּר וַחֲבֵרוֹ אָכַל חֲצִי שִׁעוּר, אוֹ אִפְּכָא, כָּל אֵלּוּ מִצְטָרְפִים לְחַיְּבוֹ אֲשָׁם מְעִילוֹת:

וַאֲפִלּוּ לִזְמַן מְרֻבֶּה. כְּגוֹן שֶׁאָכַל חֲצִי שִׁעוּר הַיּוֹם וַחֲצִי שִׁעוּר לְמָחָר בְּהֶעְלֵם אֶחָד, אוֹ שֶׁאָכַל אוֹ נֶהֱנָה כַּחֲצִי שִׁעוּר הַיּוֹם וְהֶאֱכִיל אוֹ הֶהֱנָה אֶת חֲבֵרוֹ כַּחֲצִי שִׁעוּר לְמָחָר, מִצְטָרְפִים וַאֲפִלּוּ לִזְמַן מְרֻבֶּה, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיוּ בְּהֶעְלֵם אֶחָד, דִּכְתִיב (ויקרא ה) כִּי תִמְעֹל מַעַל, מִכָּל מָקוֹם שֶׁתִּמְעֹל נִתְחַיֵּב בְּאָשָׁם:

פרק ו

משנה א

הַשָּׁלִיחַ. שֶׁנִּתַּן לוֹ בַּעַל הַבַּיִת הֶקְדֵּשׁ אוֹ מָעוֹת הֶקְדֵּשׁ לְהוֹצִיאָם בְּתוֹרַת חֻלִּין, וְעָשָׂה הַשָּׁלִיחַ שְׁלִיחוּתוֹ:

בַּעַל הַבַּיִת מָעַל. דְּבִמְעִילָה יֵשׁ שָׁלִיחַ לִדְבַר עֲבֵרָה. וּבְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ אֵין שָׁלִיחַ לִדְבַר עֲבֵרָה חוּץ מִמְּעִילָה, מִשּׁוּם דִּכְתִיב בָּהּ (במדבר ה) וְאָשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא, מִי שֶׁשָּׁגַג תְּחִלָּה, דְּהַיְנוּ הַמְשַׁלֵּחַ:

תֵּן בָּשָׂר לָאוֹרְחִים. מֵאוֹתוֹ בָּשָׂר שֶׁל הֶקְדֵּשׁ:

וְנָתַן לָהֶם כָּבֵד. שֶׁל הֶקְדֵּשׁ:

וְהוּא אָמַר טְלוּ שְׁתַּיִם וְכוּ'. וּבִלְבַד שֶׁיֹּאמַר הַשָּׁלִיחַ טְלוּ שְׁתַּיִם מִדַּעְתִּי, אָז בַּעַל הַבַּיִת מָעַל, דְּלֹא עָקַר הַשָּׁלִיחַ שְׁלִיחוּתוֹ אַף עַל פִּי שֶׁהוֹסִיף עַל דִּבְרֵי הַמְשַׁלֵּחַ, הִלְכָךְ הַמְשַׁלֵּחַ מָעַל שֶׁהֲרֵי נַעֲשֵׂית שְׁלִיחוּתוֹ, וְהַשָּׁלִיחַ מָעַל עַל זֹאת שֶׁהוֹסִיף מִדַּעְתּוֹ, וְהָאוֹרְחִים נַמִּי חַיָּבִים עַל הַשְּׁלִישִׁית שֶׁנִּטְלוּ מִדַּעְתָּם. אֲבָל אִם לֹא אָמַר הַשָּׁלִיחַ טְלוּ שְׁתַּיִם מִדַּעְתִּי, אֶלָּא טְלוּ שְׁתַּיִם

בִּשְׁלִיחוּת בַּעַל הַבַּיִת, הַמְשַׁלֵּחַ מָעַל שֶׁהֲרֵי נַעֲשָׂה דְּבָרוֹ, וְהַשָּׁלִיחַ פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁהוֹסִיף עַל שְׁלִיחוּת בַּעַל הַבַּיִת וְלֹא עָקַר אֶת הַשְּׁלִיחוּת, וּמַה שֶּׁהוֹסִיף לֹא הוֹסִיף מִדַּעְתּוֹ:

גְּלֶסְקְמָא. בְּלָשׁוֹן יָוָן קוֹרִין לְתֵבָה גְּלֶסְקוֹס. וַיִּישֶׁם בָּאָרוֹן, תַּרְגּוּם יְרוּשַׁלְמִי וְשַׁוּוּן יָתֵיהּ בִּגְלֶסְקְמָא:

אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר בַּעַל הַבַּיִת לֹא הָיָה בְלִבִּי אֶלָּא מִזֶּה כּוֹ' מָעַל. לְפִי שֶׁעָשָׂה הַשָּׁלִיחַ מַאֲמָרוֹ, וּדְבָרִים שֶׁבַּלֵּב אֵינָן דְּבָרִים:

משנה ב

בְּיַד חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן. שְׁאֵינָן בְּנֵי שְׁלִיחוּת. אֲפִלּוּ הָכִי הוֹאִיל וְנַעֲשֵׂית שְׁלִיחוּתוֹ הַמְשַׁלֵּחַ מָעַל:

הַחֲנָוָנִי. שֶׁקִּבֵּל הַמָּעוֹת מִיַּד חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן, חַיָּב כְּשֶׁיּוֹצִיא הַמָּעוֹת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ בַּחֲפָצָיו:

וְנִזְכַּר. בַּעַל הַבַּיִת קֹדֶם שֶׁהִגִּיעוּ הַמָּעוֹת לְיַד חֲנָוָנִי, וְכֵיוָן שֶׁנִּזְכַּר שׁוּב אֵינוֹ חַיָּב קָרְבַּן מְעִילָה, שֶׁאֵין קָרְבַּן מְעִילָה אֶצֶל מֵזִיד:

הַחֲנָוָנִי חַיָּב. וְהוּא שֶׁנִּזְכְּרוּ בַּעַל הַבַּיִת וְהַשָּׁלִיחַ, דְּהַשְׁתָּא אֵין כָּאן שׁוֹגֵג אֶלָּא חֲנָוָנִי. אֲבָל אִם נִזְכַּר בַּעַל הַבַּיִת וְלֹא נִזְכַּר הַשָּׁלִיחַ, הַשָּׁלִיחַ מָעַל שֶׁהוּא שָׁגַג תְּחִלָּה:

כֵּיצַד יַעֲשֶׂה. כְּלוֹמַר אִם יָדַע הַחֲנָוָנִי בִּפְרוּטָה זוֹ שֶׁהִיא קֹדֶשׁ שֶׁיּוֹצִיאֶנָּה וְנִתְעָרְבָה כְּבָר עִם שְׁאָר פְּרוּטוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, כֵּיצַד יַעֲשֶׂה וְיִהְיֶה מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בִּפְרוּטוֹתָיו:

משנה ג

שְׁנֵיהֶם לֹא מָעֲלוּ. בַּעַל הַבַּיִת לֹא מָעַל שֶׁהֲרֵי לֹא נַעֲשֵׂית שְׁלִיחוּתוֹ בִּפְרוּטָה, וְהַשָּׁלִיחַ לֹא מָעַל שֶׁלֹּא עָקַר שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת בִּפְרוּטָה, וּבְפָחוֹת מִפְּרוּטָה לֵיכָא חִיּוּב מְעִילָה:

הַשָּׁלִיחַ מָעַל. שֶׁעִקֵּר שְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת בֵּין בִּפְתִילוֹת בֵּין בְּנֵרוֹת, וְיֵשׁ בִּשְׁנֵיהֶן פְּרוּטָה:

משנה ד

שְׁנֵיהֶם מָעֲלוּ. וְהוּא שֶׁיְּהֵא אוֹתוֹ הָאֶתְרוֹג שָׁוֶה שְׁתֵּי פְּרוּטוֹת כְּמוֹ שֶׁנָּתַן לוֹ בַּעַל הַבַּיִת. בַּעַל הַבַּיִת מָעַל כֵּיוָן שֶׁקִּנָּה לוֹ הַשָּׁלִיחַ כְּמוֹ שֶׁאָמַר וְשָׁוֶה כְּמוֹ שֶׁנָּתַן לוֹ, הֲרֵי נַעֲשֵׂית שְׁלִיחוּתוֹ. וְהַשָּׁלִיחַ מָעַל, שֶׁהֲרֵי קָנָה רִמּוֹן בִּפְרוּטָה מִדַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא בִּשְׁלִיחוּת בַּעַל הַבַּיִת:

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בַּעַל הַבַּיִת לֹא מָעַל. דְּאָמַר לֵיהּ לַשָּׁלִיחַ אִלּוּ הָיִיתָ קוֹנֶה אֶתְרוֹג בִּשְׁתֵּי פְּרוּטוֹת כְּמוֹ שֶׁנָּתַתִּי לְךָ הָיִיתָ מֵבִיא לִי אֶתְרוֹג גָּדוֹל שָׁוֶה אַרְבַּע פְּרוּטוֹת, עַכְשָׁיו שֶׁלֹּא נָתַתִּי אֶלָּא פְּרוּטָה הֵבֵאתָ לִי אֶתְרוֹג שָׁוֶה שְׁתֵּי פְּרוּטוֹת שֶׁהוּא קָטָן וְרַע, וְנִמְצָא שֶׁלֹּא עָשִׂיתָ שְׁלִיחוּתִי. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ה

אִם צְרוּרִין. קְשׁוּרִים קֶשֶׁר מְשֻׁנֶּה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין עָלָיו חוֹתָם, אוֹ קְשׁוּרִים כִּשְׁאָר קְשָׁרִים וַחֲתוּמִין:

לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. דְּגַלְּי דַּעְתֵּיהּ דְּלֹא נִיחָא לֵיהּ שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הַנִּפְקָד, הוֹאִיל וּקְשָׁרָן קֶשֶׁר מְשֻׁנֶּה אוֹ הִטִּיל עָלָיו חוֹתָם:

מֻתָּרִין. קְרֵי כָּל זְמַן שֶׁאֵין קְשׁוּרִים קֶשֶׁר מְשֻׁנֶּה אֶלָּא קְשׁוּר כִּשְׁאָר קְשָׁרִים וְאֵין עָלָיו חוֹתָם:

לְפִיכָךְ אִם הוֹצִיא לֹא מָעַל. דַּהֲוֵי כְּאִלּוּ אָמַר לוֹ הַמַּפְקִיד שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיוּ צְרוּרִין, וַהֲרֵי שְׁלִיחוּתוֹ עָשָׂה, וְהַמַּפְקִיד נַמִּי לֹא מָעַל דְּהָא לֹא אָמַר לוֹ בְּפֵרוּשׁ שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן:

הַחֲנָנִי. שֶׁמּוֹכֵר פֵּרוֹת אוֹ בְּשָׂמִים בַּחֲנוּת:

כְּבַעַל הַבַּיִת. וְאִם הִפְקִידוּ אֶצְלוֹ מָעוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן צְרוּרִים, לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, הִלְכָךְ אִם הָיוּ מָעוֹת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ וְנִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן מָעַל:

כְּשֻׁלְחָנִי. וּמֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּמָּעוֹת שֶׁהִפְקִידוּ אֶצְלוֹ כְּשֶׁאֵינָן צְרוּרִים, הִלְכָךְ לֹא מָעַל. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

משנה ו

כֵּיוָן שֶׁהוֹצִיא אֶת הָרִאשׁוֹנָה. לְצֹרֶךְ תַּשְׁמִישׁוֹ, מָעַל:

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. לֹא מָעַל:

עַד שֶׁיּוֹצִיא. כָּל הַמָּעוֹת שֶׁבַּכִּיס לְצֹרֶךְ חֻלִּין. וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים:

פְּרוּטָה מִן הַכִּיס זֶה. כְּלוֹמַר לֹא תִּכְלֶה פְּרוּטָה מִכִּיס זֶה עַד שֶׁיִּהְיֶה בָּהּ הֶקְדֵּשׁ: